

GIẢI THÍCH PHÁP LUẬT VÀ VAI TRÒ CỦA TOÀ ÁN

NGUYỄN VĂN NĂM *

Tóm tắt: Ở Việt Nam, giải thích pháp luật được nghiên cứu từ lâu, tuy nhiên cho đến hiện nay vẫn còn nhiều nội dung chưa đạt được sự đồng thuận. Bài viết phân tích khái niệm giải thích pháp luật, hoàn cảnh xuất hiện nhu cầu giải thích pháp luật, chủ thể giải thích pháp luật, luận giải vai trò giải thích pháp luật của toà án, qua đó đề xuất một số quan điểm sửa đổi, bổ sung một số quy định cụ thể trong Luật Tổ chức toà án nhân dân năm 2024 của nước ta về việc chính thức trao thẩm quyền giải thích pháp luật cho toà án, cũng như đề cao vai trò giải thích pháp luật của Hội đồng thẩm phán Toà án nhân dân tối cao.

Từ khoá: Giải thích pháp luật; áp dụng pháp luật; hướng dẫn áp dụng pháp luật; toà án

Nhận bài: 30/3/2025

Hoàn thành biên tập: 28/6/2025

Duyệt đăng: 28/6/2025

STATUTORY INTERPRETATION AND THE ROLE OF THE COURT

Abstract: In Vietnam, although statutory interpretation has been researched for a long period, until now there still are numerous debates on the topic. This article analyses the concept of statutory interpretation, the circumstances in which the need for statutory interpretation arises, and the subject of statutory interpretation, then clarifies the role of courts in statutory interpretation and proposes some ideas on amending some particular provisions of the 2024 Law on the Organisation of People's Courts of Vietnam on empowering courts to interpret legislation, as well as highlighting the role of the Judges' Council of the Supreme Court.

Keywords: Statutory interpretation; apply the law; guide to apply the law; the court

Received: 30 March 2025; Editing completed: 28 June 2025; Accepted for publication: 28 June 2025

1. Đặt vấn đề

Có thể nói, trong hoạt động xây dựng pháp luật, cho dù nhà làm luật cố gắng đến đâu cũng không thể loại trừ hoàn toàn việc giải thích pháp luật bởi tính đa dạng, phức tạp của các chủ thể trong nhận thức và thực hiện pháp luật, trong khi khả năng, điều kiện của nhà làm luật luôn chỉ là hữu hạn. Tại các giảng đường đại học, giáo trình và bài giảng của giảng viên dù hoàn thiện đến mấy cũng không thể đồng nhất nhận thức của tất cả người học vì sự đa dạng, phức tạp về nhu

cầu, khả năng, phương pháp tiếp cận tri thức... của họ. Điều này càng cho thấy sự cần thiết của việc giải thích pháp luật của cơ quan nhà nước có thẩm quyền.

Trong khoa học pháp lý Việt Nam hiện nay, giải thích pháp luật đã được đề cập một cách khá rộng rãi¹, tuy nhiên đây vẫn là vấn

¹ Có thể kể đến các công trình nghiên cứu như: Võ Trí Hào (2003), "Vai trò giải thích pháp luật của toà án", *Tạp chí Khoa học pháp lý*, số 3; Phạm Thị Duyên Thảo (2012), *Giải thích pháp luật ở Việt Nam hiện nay*, Luận án tiến sĩ, Đại học Quốc gia Hà Nội; Văn phòng Quốc hội (2009), *Giải thích pháp luật - Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb. Hồng Đức, Hà Nội.

* Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Hà Nội
E-mail: nguyenvannam@hlu.edu.vn